

6.10 Zeměpis (vyšší gymnázium)

Ročník	1.	2.	3.	4.
Hodinová dotace	2	2	1	0

Zeměpis bude vyučován ve třech ročnících vyššího gymnázia, v prvním a druhém po dvou hodinách týdně, ve třetím jednu hodinu týdně. Ve třetím a čtvrtém ročníku bude žákům nabídnut volitelný zeměpisný seminář.

Realizuje se obsah vzdělávacího oboru Zeměpis RVP G. V předmětu je integrována část vzdělávacího oboru Geologie a Člověk a svět práce.

Realizují se tematické okruhy průřezových témat Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Pro výuku je k dispozici odborná učebna vybavená didaktickou technikou.

Cílem předmětu Zeměpis je získání takových vědomostí a dovedností, které odpovídají vzdělávacímu obsahu a jsou v plném souladu s výstupy pro jednotlivá témata oboru Geografie. Od ostatních předmětů v rámci výše uvedené vzdělávací oblasti se zeměpis liší tím, že obsahuje informace jak přírodovědného, tak i společenského charakteru a snaží se o jejich propojení.

Zeměpis v rámci mezipředmětových vztahů spolupracuje s dějepisem, základy společenských věd, biologií, chemií, fyzikou, matematikou a vychází z průřezových témat Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie

- Učitel vede žáky k používání vhodné literatury (atlasů a map) a internetu - kompetence k učení.
- Učitel vede žáky k samostatnosti při vyhledávání, zpracovávání a třídění dat a informací
- Učitel umožňuje žákům využívat další metody a nástroje, které slouží ke hledání správných odpovědí a ověřování vyslovených domněnek
- Učitel podporuje u žáků rozvoj kritického myšlení a logického uvažování
- Učitel podporuje zapojení žáků do aktivit vedoucích k šetrnému chování k životnímu prostředí a porozumění souvislostí mezi činnostmi lidí a stavem přírody
- Učitel vede žáky, aby kvalitně prezentovali své znalosti - kompetence komunikativní
- Pro žáky VG je organizována terénní výuka, jejíž náplní jsou základní topografické postupy, zásady pohybu ve volné přírodě a upevňování teoretických znalostí - kompetence k řešení problémů, kompetence občanské.
- Žáci mohou zpracovat projekt se zeměpisnou tematikou - na konci 2. ročníku v rámci Regionálního týdne. Téma zpracují a vlastní výsledky prezentují a obhajují - kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů.
- Učitel klade důraz na mezipředmětové vztahy a důsledky lidských činností - kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence občanské.
- Učitel vede žáky, aby využívali informace z internetu, např. na školních zeměpisných stránkách - kompetence k učení.

ROČ.		VÝSTUP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY PRŮŘEZOVÁ TĚMATA, POZNÁMKY
Průběžně	Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	<p style="text-align: center;">Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu • aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny • uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě • Využívá geoinformační technologie k řešení geografických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> • Topografická a turistická mapa, busola • Orientace v terénu • Zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě • Jízdní řád 	<p>Inf Bi (geologie) Terénní vyučování Mediální výchova Geoinformační technologie</p>
1., V.	<p>Úvod do geografie</p> <p>Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie</p> <p>Země jako vesmírné těleso</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vymezí objekt studia geografie • rozdělí geografii jako vědu, zařadí ji do systému vědních oborů • zhodnotí význam geografie pro společnost • organizuje a hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, statistických a dalších zdrojů. • používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii • hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost • rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině. • vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu • určí zeměpisnou polohu místa na Zemi zeměpisnými souřadnicemi • rozliší mapy podle měřítek, používá atlasy, topografické mapy a mapy s tematickým obsahem • určí základní kartografická zobrazení • čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky • popíše vznik vesmíru a Sluneční soustavy 	<p>září</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapa a globus • Měřítko • Mapové značky • Druhy a typy map • Určování polohy • Geografické informace kolem nás • Kartografická zobrazení <p>říjen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Země jako vesmírné těleso • Tvar a pohyby Země 	<p>Inf M, F Terénní vyučování</p>

	<p>Přírodní obraz Země</p> <p>Společenské a hospodářské prostředí</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozliší hlavní kategorie těles Sluneční soustavy • porovná planety vnitřní a vnější terminologicky správně popíše jednotlivé sféry a diskontinuity vnitřního složení Země • zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy • objasní zatmění Slunce a Měsíce, slapové jevy • prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů. • rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, • rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu. • porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost • vymezí ekumenu a anekumenu • rozliší přírodní faktory příznivé a nepříznivé pro osídlení • posoudí prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů • zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa • analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň • identifikuje zjevné i skryté formy rasismu, xenofobie a národnostní nebo náboženské nesnášenlivosti • posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s vývojem a funkcí lidského sídla • charakterizuje typy sídel, vysvětlí proces urbanizace, suburbanizace, aglomerace, konurbace, megalopole • pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel • zhodnotí strukturu, složky a funkce světového hospodářství 	<p>listopad-leden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krajinná sféra • Fyzicko-geografická sféra a její jednotlivé složky • Tvary zemského povrchu • Atmosféra, podnebí, podnebné pásy • Vodstvo na Zemi • Přírodní oblasti (biomy) <p>únor-duben</p> <ul style="list-style-type: none"> • Základní problémy sociokulturních rozdílů • Obyvatelstvo (charakteristiky, struktura, prostorové aspekty, pohyb obyvatelstva) <ul style="list-style-type: none"> • Sídla (typy, funkce) • Kulturní oblast 	<p>F Bi (geologie), Ch</p> <p>Terénní vyučování Environmentální výchova Globální problémy Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p> <p>D, ZSV Multikulturní výchova Člověk a životní prostředí Environmentální výchova</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Globální sociální problémy</p>
--	---	--	---	---

	<p>Politická geografie</p> <p>Mezinárodní organizace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje, zhodnotí jejich bilanci • porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit na základě ekonomických údajů a s přihlédnutím k procesu globalizace vysvětlí rozdíly ve struktuře hospodářství v různých částech světa • porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků • zhodnotí stupeň hospodářského vývoje jednotlivých států na mapě ukáže nejvýznamnější průmyslové oblasti světa, popíše a zhodnotí strukturu průmyslových odvětví • rozdělí zpracovatelský průmysl • jmenuje typy zemědělské výroby, charakterizuje hlavní faktory ovlivňující rozmístění zemědělské výroby • na mapě vymezi hlavní zemědělské oblasti světa, rozliší rostlinnou a živočišnou výrobu • zná základní pojmy politické geografie • vysvětlí závislost „chudého jihu na bohatém severu“ • vede světové integrace • lokalizuje na mapě aktuální geopolitické změny s přihlédnutím k historickému vývoji dané oblasti 	<ul style="list-style-type: none"> • Hospodářství (sektory ekonomiky, základní charakteristiky jednotlivých odvětví) • Prostorové aspekty hospodářství <p>květen-červen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politická mapa světa • Ekonomické a politické integrace <ul style="list-style-type: none"> • Typy krajín • Funkce krajín • Přírodní a kulturní krajina • Životní prostředí • Přírodní a civilizační rizika • Trvale udržitelný rozvoj 	<p>Environmentální výchova okruh Lidské aktivity a problémy životního prostředí Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech okruh Evropa a svět nás zajímá Globální problémy, jejich příčiny a důsledky Dějepis, ZSV, Bi, CH</p>
<p>2., VI.</p>	<p>Regionální geografie Evropa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovná jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států 	<p>září-leden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Základy regionální geografie • Evropa • EU • 	<p>D, ZSV Terénní vyučování Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech okruh Jsme Evropané Projekt: Regionální týden</p>

	Česká republika	<ul style="list-style-type: none"> • zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich • vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště a školy. • hodnotí přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, • možnosti dalšího rozvoje, analyzuje • vazby místního regionu k vyšším územním celkům. • hodnotí a porovnává polohu, • přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu. • lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit. • uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států 	únor-červen <ul style="list-style-type: none"> • Nejbližší okolí školy • Bruntál a jeho okolí • Moravskoslezský kraj • Poloha ČR • Přírodní poměry ČR • Obyvatelstvo ČR • Přírodní zdroje a hospodářství ČR • Doprava • Kraje ČR • Postavení ČR ve světě 	
3., VII.	Regiony světa	<ul style="list-style-type: none"> • rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa • lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovná jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny • porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států • zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich 	září <ul style="list-style-type: none"> • Světadíly a charakteristika jejich přírodních, společenských a hospodářských poměrů • Makroregiony (vymezení, charakteristika) • Jádrové a periferní oblasti světadílů a makroregionů říjen-prosinec <ul style="list-style-type: none"> • Asie leden-únor <ul style="list-style-type: none"> • Afrika březen-duben <ul style="list-style-type: none"> • Amerika květen-červen <ul style="list-style-type: none"> • Austrálie a Oceánie • Polární oblasti • Oceány 	D, ZSV, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Environmentální výchova